

Magnetogram ni avtoriziran!

MAGNETOGRAM

**POGOVORA PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE
V ODDAJI »VROČI STOL« NA INFO TV**

Ljubljana, 22. februar 2012

VLADIMIR VODUŠEK: Spoštovane gledalke in spoštovani gledalci, dober večer. Je z imenovanjem ministrskega kabineta predsednika vlade Janeza Janše, ki je praktično pod drobnogledom od prvega dne imenovanja, končana politična kriza v državi? Deseta ministrska ekipa, ki je dejansko protikrizna vlada nima luksuza 100 dni miru, saj je glavni izziv te vlade, da Slovenijo popelje iz krize. Evropska komisija, ki bo v začetku marca na obisku v Sloveniji bo preverila njeno makroekonomsko stanje. Zaupanje v slovenske obveznice se je v zadnjem mesecu izboljšalo, tudi zaradi imenovanja vlade in nenazadnje tudi z dogovorom o drugem svežnju pomoči Grčiji, ki je blagodejno vplival tudi na ceno našega dolga. Tokrat o ukrepih vlade in političnih izzivih ekskluzivno v prvem intervjuju po imenovanju gostimo predsednika vlade Janeza Janšo. Dober večer.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Dober večer.

VLADIMIR VODUŠEK: Imate občutek, da vam opozicija in pa nenazadnje javnost, mediji daje ta luksuz 100 dni vlade, 100 dni miru?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, že če bi bil en dan miru, bi bilo v redu, tako pa je bila vlada napadena, preden je začela svoj mandat, kar je res neka posebnost v Sloveniji. Res pa je, da mi tega miru nismo pričakovali, ker imamo podobne izkušnje tudi iz prejšnjega mandata. Čeprav je situacija daleč najtežja in bi vlada dejansko potrebovala vsaj nekaj mesecev, da se stvari usedejo, da ministri opravijo primopredaje v tem smislu, da tudi organizacijsko postavijo svoje resorje v skladu z novim zakonom o vladi. Čaka jih namreč v tem času, oziroma v tem času opravljajo že dvojno delo večina njih, reorganizacija in seveda tudi reševanje vrste problemov, ki so čakali prej dolge mesece. Prejšnja vlada je doživela nezaupnico septembra lani. Od takrat je minilo veliko mesecev, v tem času so težke odločitve stale, res pa je, da se je del denarja, ki se ne bi smel, v tem času potrošil in vlada je v tem času, vlada, ki ni imela teh pooblastil, je izvedla tudi skoraj 170 kadrovskih imenovanj.

VLADIMIR VODUŠEK: Ta prva kadrovska imenovanja praktično v javnosti niso imela nekega odmeva. Šlo je za menjavo na vrhu Sove, kar so nekateri pospremili z različnimi komentarji in ukinitev nekaterih uradov, med njimi Urada za verske skupnosti. Katere recimo so naslednje kadrovske poteze, ki bodo na seji vlade že ta četrtek?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Torej urad mislim, da ni še noben ukinjen, ker je pač potrebna za to določena procedura. Je pa seveda vlada odločena, da ta racionalizacija pri

organizaciji same države ali pa izvršilne oblasti slovenske države ne bo ustavljena na tem, da smo število ministrstev zmanjšali za štiri, oziroma skoraj za tretjino. Če bi naredili samo to, bi bil učinek seveda malenkosten. Ta racionalizacija bo šla po piramidi navzdol in vlada bo na prihodnjih sejah skušala vse tiste dejavnosti, ki jih je možno združiti, ki jih je racionalno združiti, dejansko tudi sestaviti skupaj znotraj bistveno manjšega števila teh paradržavnih agencij, skladov in ostalih institucij. Šele zdaj, ko smo se tega dela lotili, smo ugotovili, koliko vsega tega je, koliko vsega tega je nastalo v zadnjih letih. Pravzaprav noben mandat ni bil končan doslej s tem, da bi se število teh institucij zmanjšalo, ali pa vsaj bistveno zmanjšalo. Poleg vlade je ta država je imela še za tri, štiri vladne ekipe paravlad, ki so, kjer so razne institucije, tudi takšne z zelo čudnimi imeni opravljale neke paradržavne funkcije, čeprav so te funkcije opravljali tudi že drugi in imamo tudi primere, ko podobne institucije, včasih tudi s podobnimi imeni, v različnih ministrstvih opravljajo pravzaprav iste stvari in ne naredijo ničesar.

VLADIMIR VODUŠEK: No, saj o teh konkretnih zadevah bova še govorila, ampak recimo, ko ste na začetku rekli, da niste imeli niti dneva miru, recimo gospa Spomenka Hribar je na posvetu o etiki in družbenih vrednotah v politiki, ki je potekala v državnem svetu 13. februarja dejala, da gre za nelegitimen odvzem mandatarstva relativnemu zmagovalcu Zoranu Jankoviću. Nekateri se pač očitno niso sprijaznili še vedno ne s tem, da vam je uspelo sestaviti vlado.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Gospa, ki jo omenjate, je glasovala za slovensko ustavo, ker je bila takrat pred 20 leti, ko se je sprejemala, poslanka. Vzpostavljen je bil sistem parlamentarne demokracije, izbran je bil tudi volilni sistem, ki, po mojem, ni dober, ampak takšnega imamo. Mi nismo bili zanj, drugi so nas takrat preglasovali in ta ustavna ureditev in tudi ta volilni sistem narekuje oblikovanje večine po volitvah, za razliko od nekaterih drugih držav v Sloveniji, na volitvah ne volimo predsednika vlade. Volimo poslance, ki morajo potem oblikovati večino v državnem zboru in ta izvoli vlado. Zaradi tega je tudi možno, da se v Sloveniji vlada menja brez volitev, se pravi z oblikovanjem drugačne večine v parlamentu, se teoretično lahko pravzaprav vsake dva meseca v Sloveniji postavi nova vlada in vsaka takšna vlada, ki ima večinsko podporo v parlamentu je seveda legalna in legitimna. Nelegalno in nelegitimno je početje tistih, ki se ukvarjajo s slovensko politiko, pa se ne registrirajo kot politična stranka, ali kot organizacija civilne družbe, ki bolj ali manj lahko izvaja nadzor. Zdaj, če pa nekdo ni organiziran kot politična stranka, postavlja pa kandidate za volitve in sodeluje aktivno tudi pri oblikovanju vlad, to pa je početje na robu legitimnosti. No, rekel bi še to, da z legitimnostjo slovenske vlade nihče v svetu in v Evropi nima nikakršnih težav, tako da na nek način preseneča, da slovensko ustavno ureditev bolj poznajo predsedniki vlad in držav, recimo Združenih držav Amerike, Ruske federacije, kot pa nekateri politiki ali pa kvazi politiki v Sloveniji.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj pomembno vprašanje je sodelovanje z opozicijo, kjer pač vsaj po prvih izjavah tako Boruta Pahorja, vodje SD-ja, kot tudi Zorana Jankovića napovedujejo neko konstruktivno držo, ampak vendarle zanima me, kaj pravite na možnost, da bo Zoran Janković ponovno kandidiral za župana Ljubljane? V tem trenutku je to zelo realna možnost, da ne bo v bistvu ostal v parlamentu, ker je rekel, da ga zanimajo samo izvršilne funkcije.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Torej čas vsakemu pokaže svojo mero. Kar se tiče gospoda Jankovića pa je treba povedati, da je on tisti, ki je bil relativni zmagovalec volitev, ponavljam relativni, v proporcionalnem sistemu to pomeni, da dobiš največ glasov, ne dobiš pa absolutne večine, če ta relativna večina ni tudi absolutna. Skratka, on je imel vse možnosti za to, da sestavi vlado, vendar se je zadeve lotil tako, da je pravzaprav dobljeno tekmo izgubil z avtogoli, in to ne samo z enim. Tudi tisti, ki so na robu neke legitimnosti, pravzaprav botri tega njegovega izleta v slovensko državno politiko, pri tem niso prav preveč pomagali. Poskrbeli so celo za to, da so se naši zavezniki v Evropi in v svetu po tistih dražgoških eskapadah, nekako ustrašili vlade, ki bi jo sestavljali njihovi varovanci. Tako, da si je treba ta obrat, ki se je zgodil v Sloveniji po volitvah, ki ga tudi jaz osebno recimo nisem pričakoval, pripisati kar sebi. Mi nismo

vlekli nobenih potez, čakali smo, da relativni zmagovalec sestavi večinsko koalicijo, gre potem po zaupnico v državni zbor, vse je bilo na njegovi strani, od predsednika države do 25 odstotkov tistih, ki preko slovenskih medijev kreirajo javno mnenje. Edina podpora, ki je izostala je bila iz recimo temu razvitega sveta, oziroma iz Evrope, ampak to za glasovanje v slovenskem parlamentu seveda ni važno. Pa se to ni zgodilo. Zato kriviti zdaj tiste, ki smo reševali to situacijo, da se ta kriza v Sloveniji ne bi vlekla še v naslednje tedne in mesece, ni ravno korektno.

VLADIMIR VODUŠEK: Mislite, da bo kandidiral na županskih volitvah po vaši oceni? Kaj bi mu vi priporočali?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Po svoje bi bilo pošteno, da dolgove, ki jih je ustvaril v svojih prejšnjih mandatih zdaj na nek način tudi zapira. Ni pa seveda še rečeno, da če kandidira tudi zmaga. Bodo tudi drugi kandidati in kandidatke in mislim, da tokrat zadeva ne bo tako enostavna, kot je bila v prejšnjih poskusih.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj, vaša vlada je koalicijska. Nekateri pač prve, čakajo na prve razpoke v koalicijski vladi in ena od ključnih polemik, oziroma razprav je bila vezana na to kje bo tožilstvo ali bo pod pravosodjem ali notranjim ministrstvom. Zdaj danes ravno Virantova stranka o tem razpravlja. Presenetljivo je to, da je minister, ki je, stranke, ki je predlagala, da tožilstvo gre pod notranje ministrstvo na hearingu potem si premislil in predlagal, da pač ostane pod pravosodjem. Kakšna bo odločitev vlade? Zdaj ali bo na tej četrtkovi seji sprememba koalicija pogodbe, ali bo ostala ta rešitev takšna kot je v tem trenutku v zakonu?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Imate prav glede te prve ugotovitve. To je, imamo vladno koalicijo petih strank, malo podobnih primerov je tako pri nas kot v evropski zgodovini, kjer je potrebna tako široka koalicija za to, da se oblikuje vsaj približno trdna večina in seveda, ko je veliko partnerjev je tudi veliko možnosti za različna razhajanja. Mi smo se želeli vnaprej izogniti temu, da se bo koalicija ukvarjala predvsem sama s sabo, s tem, da smo skušali čimveč stvari zapisati in jih jasno opredeliti v koalicijski pogodbi in v tej pogodbi tudi zelo jasno piše, da to kar je zapisano stranke zavezuje. Vsaka lahko predlaga spremembo, vendar za to, da se pogodba spremeni potrebujemo soglasje vseh. Tudi najmanjša stranka mora soglašati s spremembo, da to je pač neka garancija, ki nakazuje možnost, da bo ta koalicija tako kot tista 2004 – 2008 preživela do konca mandata in pri tem tudi izpolnila zadane cilje. Po mojem mnenju se ni pametno že takoj na začetku ukvarjati s tem, kako pogodbo spremeniti. Imamo ogromno dela s tem kako tiste ključne točke, ki morajo popeljati Slovenijo iz krize. To je predvsem protikrizna koalicija. Ampak pogledajte, vsak ima to možnost, je pa jasno, da bo zelo težko že na samem začetku dosegati strinjanje glede koalicijske pogodbe. Če pa se bo tudi to dogajalo, pač ni možno vsega vnaprej predvideti, prihajalo bo do protokolov s katerimi bomo dopolnjevali pogodbo, ampak dokler ti niso podpisani in seveda uveljavljeni, velja tisti kar je v pogodbi in dokler nek zakon ni spremenjen velja tisto kar v tem zakonu piše.

VLADIMIR VODUŠEK: To se pravi v bistvu ni pričakovati, da bo na četrtkovi seji kakršnakoli sprememba, ampak ...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Še to bi dejal. Tožilstvo v Sloveniji, glede na to, da je to samostojen organ organa, katerega pristojnosti določajo samostojni zakoni, ne more biti pod nobenim ministrstvom. Gre samo za to, kje recimo temu upravlja pristojnost, zato, da se zagotavljajo pogoji za normalno delo, tako tožilstva kot na drugi strani sodišč, oziroma pravosodja. Kar se tiče pa konkretnega odločanja glede sojenja v primeru sodišč ali pregona v primeru tožilstva pa je to stvar na tožilski instituciji.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj recimo pri tem tožilstvu, a je to bil, kje je motiv v bistvu recimo, ali je to bil predlog vaše stranke ali je to bil bolj predlog Virantove stranke, oziroma ki je to predlagala, v bistvu ker v prvi fazi, kolikor se spomnim je v bistvu ta predlog zagovarjala Virantova stranka?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Tu imate prav. V našem programu tega ni bilo, pravzaprav je vseeno, kje je ta upravna pristojnost, vsaj tako se nam je zdelo. Potem pa je v teh koalicijskih pogajanjih ravno delegacija stranke Državljske liste Gregorja Viranta predlagala, da gre to pod eno upravno kapo, ne vsebinsko, ampak samo upravno, zaradi tega, ker je doslej prihajalo do kratkih stikov pri organizaciji dela policije in tožilstva. Tožilstvo že zdaj po zakonu usmerja preiskavo, ampak je bilo to pod različno upravno kapo, je prihajalo do kratkih stikov in so dejali, stanje takšno kot je, ni dobro, torej je treba poskusiti nekaj novega, da bo pregon, še posebej težkih gospodarskih kriminalnih dejanj učinkovitejši. S tem smo se na koncu vsi strinjali in poskusimo, ni pa to nekaj kar je zabetonirano za večno.

VLADIMIR VODUŠEK: Zakaj mislite, da je takšen strah glede tega tožilstva, v bistvu mislim, da je gospod Ljubo Bavcon rekel, da je to berlusconizacija ali beloruskonizacija primera, da teh primerov ni. Zakaj mislite, da je ta strah pred tem kje bo tožilstvo, oziroma zakaj se zdi tako pomembno to javnosti ali pa recimo nekaterim v strokovni javnosti?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne bi rad bil zelo direkten pri teh stvareh, ampak vseeno. Če to govori gospod Bavcon, potem dobim spomine za nazaj. Njegove kazenske in kazenskopravne zakone sem bral v samici vojaškega sodišča leta 1988. On je bil eden glavnih kreatorjev takratne jugoslovanske represivne zakonodaje. Bral sem njegove uvode in razlage členov, ki so zatirali politične svoboščine v Sloveniji. Zagovarjal je to, da mora partija imeti pravzaprav roko nad vsemi vejami oblasti, se pravi enotnostjo oblasti, kar je v nasprotju s temeljnim demokratičnim načelom delitve oblasti na zakonodajno, izvršno in sodno. Zato menim, da pravzaprav on ni prava oseba, da govori o teh stvareh, ker nisem še nikjer slišal, da bi naredil kakšno kritično reminiscenco na tisto, da je na podlagi njegovega dela, na podlagi členov zakonov in obrazložitvev, ki jih je on pisal v času totalitarnega režima, na stotine ljudi v Sloveniji, pa tudi širše v Jugoslaviji, močno trpelo.

VLADIMIR VODUŠEK: Dobro, zdaj seveda ključno vprašanje, oziroma ključna pričakovanja ljudi so vendarle vezana na obljube o, te vlade, oziroma na sposobnost te vlade, da bo zmanjšala 10 odstotno javno porabo, povečala številno delovnih mest, znižala davke podjetnikom in da bo pač pri kadrovanju kadrovala po sposobnostih in osebnem poštenju. Ena od pomembnih zgodb, ki so se zgodile v zadnjem času je seveda ta finančni ministri Evropske unije so ravno pred dnevi sklenili, da Grčija dobi 130 milijard evrov vredno posojilo, zasebni upniki pa ji bodo odpisali 55 odstotkov dolga. Zanima me v bistvu kakšne so po vašem paralele, oziroma ali je Slovenija v bistvu v podobni poziciji kot Grčija, lahko v nekem kratkem času, če ti ukrepi ne bodo prijeli, oziroma se lahko najdemo v podobni poziciji ko Grčija?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne samo lahko. Zadnje tri leta smo šli v to smer. Nismo tam, ampak še nekaj let istih trendov, kot smo jih beležili v zadnjih treh letih in bo Slovenija tako finančni, oziroma monetarni problem, ker je članica evro območja, kot seveda tudi problem v smislu novega gospodarskega in socialnega bolnika v sredini Evrope. Zato je treba to nujno preprečiti in danes je treba pač žal potegniti zavoro in sprejeti tiste ukrepe, ki bi jih morali sprejeti že leta 2009 ali pa najkasneje v prvi polovici leta 2010. Takrat so tiste države, ki so bile tudi v krizi, pa so danes izšle iz nje in imajo zgledno gospodarsko rast to naredile. Slovenija to ni naredila, je najemala kredite, zadolžili smo se za silne milijarde, za skoraj en cel proračun, letni proračun v treh letih in zdaj smo pač v situaciji, ko je to zavoro in te ukrepe treba potegniti in sprejemati pač v težjih okoliščinah in tega se je pač treba zavedati. Treba se je zavedat tudi tega da bodo te okoliščine čez eno leto še težje in da tisti, ki želijo slabo naši vladi, želijo slabo tudi sebi, ker pač to je edina vlada, ki v tem trenutku obstaja, ni bilo neke boljše

alternative, ki bi se vzpostavila. Zadovoljni politično s to vlade ali ne, dejstvo je, da nekatere stvari je pač zdaj končno treba narediti in ta vlada in ta koalicija je to pripravljena narediti, nismo pač, ni pa naš namen, da ravnamo tako kot da bi to vlado nekdo od zunaj oktroiral. To je slovenska vlada, ki bo skušala ta bremena, ki so pač nujna, pravično porazdeliti in ki bo skušala vsaj ključne ukrepe, vseh verjetno ne bo možno uskladiti, ampak vsaj ključne ukrepe bomo skušali uskladiti tudi v socialnem dialogu. Prva seja ekonomsko socialnega sveta, kjer bomo predstavili izhodišča za nov socialni sporazum bo že naslednji ponedeljek. Mi želimo na tem vozu ukrepov, ki jih je potrebno sprejeti, vse socialne partnerje. Trudili se bomo za to, imamo, oziroma tako bom rekel, vzeli smo si nekaj mesecev časa za ta socialni dialog, vlada bo skupaj z drugimi državnimi institucijami predstavila makro sliko v Sloveniji, v Evropi in v svetu, pričakovanja, tako naša kot zunanja in tudi zelo jasno izhodišče, ki pa se glasi, od zdaj naprej ne ta ne kakšna druga vlada v Sloveniji ne more v proračunski porabi zagotoviti več sredstev kot pa jih bomo ustvarili. Že tako bomo imeli primanjkljaj, ker je treba tisto kar smo si sposodili tudi vračati in mimogrede, v proračunu za letošnje leto ni niti vseh sredstev za obresti, ki jih moramo plačati.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj Evropska komisija bo v začetku marca na obisku v Sloveniji, preverila bo to makroekonomsko stanje in nekatera neravnovesja, ki so tako v Sloveniji in tudi nekaterih drugih, mislim da 11 članicah Evropske unije. Kaj pričakujete v bistvu od tega obiska trojke?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, pričakujemo, da nam bodo enostavno rekli naj izvedemo to kar piše v našem programu in v koalicijski pogodbi, saj ukrepi, ki jih predlagamo niso nekaj kar bi se mi spomnili na suho. To so ukrepi, ki so večini evropskih držav prijeli, ki dajejo rezultate in pač z napovedovanjem ukrepov seveda tudi doslej Slovenija ni imela kakšnih velikih problemov. Problem je imela zadnja tri leta z izvajanjem in mislim, da bomo slišali tudi to, da pač so besede premalo. Je pa treba vedeti, da ta delegacija ne prihaja samo v Slovenijo. Približno polovica evropskih držav je v tem sistem statusu, se pravi, da so opozorila resna ni pa to še katastrofalna situacija, kot v Grčiji in še v nekaterih drugih državah.

VLADIMIR VODUŠEK: Recimo ta dogovor, ki je bil sprejet glede Grčije, predvideva tudi zelo strog nadzor nad samim izvajanjem teh varčevalnih in reformnih ukrepov, med drugim tudi posebni račun, s katerim bodo lahko zablokirali del državnih prihodkov, da bi zagotovili s tem odplačevanje grškega dolga in stalno prisotnost mednarodnih nadzornikov recimo v Atenah. Zdaj me zanima, vi mogoče intimno verjamete, da bo Grčija, da Grčija ne bo bankrotirala? Mislim glede na te ukrepe, ki so bili zdaj sprejeti, oziroma zanima me v bistvu se, kot sem že prejel, se lahko takšni strogi ukrepi zgodijo tudi Sloveniji?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Če bi bila Grčija podjetje, ki deluje na svobodnem trgu bi že bankrotirala. Nobeno podjetje, ki je tako zadolženo kot je recimo grška država in ki ne more pokrivati niti lastnih potreb, niti odplačevati dolgov upnikov, bi šlo v stečaj. Grčija ni podjetje, je država, ki je del evropskega skupnega evrskega območja, se pravi ima evro valuto tako kot tudi Slovenija in seveda ta situacija vpliva na vse nas. To, kar se je dogajalo v teh zadnjih dneh niti ni bila razprava o tem, ali se Grčiji odobri teh 130 milijard, ker to je bilo že odobreno. Šlo je za to, da se na nek način grško politiko prisili, da bo spoštovala to preprosto načelo, ki sem ga že prej omenil za Slovenijo, da ga moramo tudi mi spoštovati, se pravi, da porabimo toliko kot ustvarimo. Tukaj je z vsemi temi zadnjimi ukrepi, ki so bili ob teh silnih protestih sprejeti v Atenah. Zdaj je Grčija pripeljala projekcijo svojih javnih financ v situacijo, ko bodo v letu 2012 iz proračuna za lastne potrebe porabili toliko kot se bo v proračun nateklo. Še vedno jim bo zmanjkalo veliko milijard za odplačevanje obresti in glavnice za kredit, ki so jih najeli, je pa seveda zdaj prišla na dan tudi lahko bi rekli, zgrešena politika na obeh straneh dosedanjega načina reševanja grške krize. Pri Grčiji sami se je pokazalo, da marsikaj, kar je bilo obljubljeno, ni bilo narejeno, vse to, kar so zdaj sprejeli, bi že zdavnaj prej morali. Strukturnega ravnovesja v proračunu v zadnjih petih letih niso dosegli, čeprav bi ga morali.

S strani mednarodnih institucij, ki rešujejo to grško krizo, pa je bilo ob tem dosedanjem reševanju enostavno spregledano dejstvo, da če Grčija ob tem, ko mora nujno varčevati, ne bo nekaj tudi vlagala za to, da bo dosegala gospodarsko rast, se zadeva ne bo izšla in prišli bomo v situacijo, ko je v nekaj letih, odkar se te restriktivne ukrepe nalaga Grčiji, da je ta dolg Grčije zrasel iz 120, 130 odstotkov letnega bruto domačega proizvoda, se pravi tega, kar Grčija na leto ustvari, na 160, 180 odstotkov. In to ne zato, ker bi se ta dolg nominalno tako povečal, ampak zaradi tega, ker je bruto domači proizvod Grčije v tem času tako padel. Številna grška podjetja, na tisoče, lahko bi rekla, deset tisoče, ta podjetja so ali propadla ali pa so umaknila svojo dejavnost v Bolgarijo, v Makedonijo celo in v druge evropske države, tako da in kapital, pač tisti, ki so prej ga verjetno tudi na, vsaj delno, nepošten način črpali iz grške družbe, se je selil v tuje banke, tako da to je zdaj kompleksen problem in v tej drugi fazi reševanja grške krize so vse glasnejši tisti glasovi, ki pravijo, da pač samo z varčevanjem tega problema ne bomo rešili in jaz se s tem recimo strinjam.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj nekatere stvari, ki ste jih govorili so me spominjale tudi na Slovenijo v bistvu v preteklem dogajanju, ampak recimo v Grčiji je trenutno 21 odstotna stopnja brezposelnosti, 48 odstotkov mladih je brez dela, povečalo se je število brezdomcev in takšne stvari se dogajajo. Se lahko tudi pri nas, ko bodo ti ukrepi začeli prijemat, se lahko tudi pri nas kaj takega zgodi, v bistvu, da bo pač, da se bodo tako drastično kazali ti ukrepi pri nas recimo, ko jih boste pač začeli izvajati?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: V tem trenutku tako drastičnih ukrepov v Sloveniji ni treba izvajati, ker nismo v takšni situaciji. Če se bo pa še čakalo, še en tak skrajšan mandat, kot je bil mandat zadnje vlade, potem pa smo natančno tukaj, s tem, da se je treba zavedati, da ima Grčija določen kapital, ki ga Slovenija nima. Grčija kot veste prodaja sama sebe. Cela Grčija je turistična destinacija in od tega večina ali pa veliko grškega prebivalstva posredno ali pa neposredno tudi živi in turisti bodo še vedno prihajali v Grčijo, bodisi zaradi pač dobrih turističnih lokacij in počitnic in tako naprej, bodisi zaradi grške zgodovine. Na Akropolo bo še vedno naval in tako dalje in tudi so garantirani neki prihodki, ki jih bo Grčija seveda dobivala in treba je tudi vedeti, da je velik del grškega gospodarstva siva ekonomija. Še nekaj let nazaj sem bil sam nazadnje v Grčiji, tam tudi v kakšnem hotelu srednjega razreda nisi dobil računa, če nisi ravno insistiral na tem. Tukaj so rezerve. Zdaj takšne krize ni. Zdaj, če bi dejansko 48 odstotkov mlade generacije v Grčiji bilo brez kakršnihkoli dohodkov bi bila kriza bistveno večja kot dejansko je. Se pravi prebivalstvo ima določene rezerve, ampak tudi te rezerve ne bodo večno trajale in tudi če bo kaos, če bodo stavke, če ne bo možno pristajati na grških letališčih ali pa v grških pristaniščih, bo tudi turistov vedno manj. No, ampak vseeno je to nek kapital, ki ga Grčija ima, Slovenija pa tega nima in se je treba zavedati, da je naš manevrski prostor manjši.

VLADIMIR VODUŠEK: No, o Sloveniji pa po oglasih. Ponovno pozdravljeni v oddaji Vroči stol. Pogovarjamo se s predsednikom vlade Janezom Janšo. Zdaj zanima me, kakšna je pravzaprav zapuščina Pahorjeve vlade? Mislim zdaj po 14 dnevih, oziroma po teh primopredajah verjetno že imate bolj natančno sliko o javnofinančnem primanjkljaju in o drugih, javnem dolgu Slovenije in pa seveda o javnofinančnem primanjkljaju Slovenije. V bistvu verjetno so že zelo natančne številke.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Grobe številke so, natančne slike pa nimamo. Vlada bo jutri obravnavala primopredajno poročilo resorjev. Pričakujemo nekoliko daljšo sejo, ker gre ponekod za kompleksno situacijo. Zbrane pa so grobe številke stanja glede na tisto, kar so ministri prejšnje vlade izročili novi ekipi ob primopredaji, tako da lahko govorim predvsem o dveh številkah, o ...

VLADIMIR VODUŠEK: Javnem dolgu.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja. Najbolj zaskrbljujoča star, ki je bila doslej ugotovljena je to, da so, da je po podatkih, ki jih nismo mi ugotavljali, še niti preverjali, ampak po podatkih, ki so jih dali prejšnji ministri ob primopredaji novim ministrom, v proračunu za leto 2012 zelo velika luknja, še posebej na nekaterih resorjih. V seštevku gre za okrog 550 milijonov evrov, kar bo povzročilo velikanske težave vladi pri pripravi rebalansa. Mi smo izhajali iz neke situacije kot je bila formalno prikazana. Zdaj se ta situacija kaže bistveno slabša. Če sem lahko bolj nazoren, recimo pri ministrstvu za šolstvo, znanost, kulturo in šport manjka skoraj 180 milijonov glede na postavitev kakršna je, kar pomeni, da bo konec oktobra zmanjkalo denarja za plače učiteljev in vseh, ki delajo v teh resorjih, ker ta sredstva enostavno niso planirana. Govorim o številki, ki jo je prejšnji minister predal, oziroma, ki so jih prejšnji ministri, ker tukaj je šlo za več resorjev, predali novemu. Ni to številka, ki bi jo mi ugotovili. Ponekod se bo najbrž ugotovilo, da je morda še večja, upam, da kje tudi manjša. Po tem, kot sem že prej omenil, ni načrtovanih sredstev niti na ministrstvu za finance za plačilo obresti, ki jih bo Slovenija morala plačati za dolgove in še marsikje manjkajo desetine milijone evrov, ki jih bo treba zagotoviti, če ne najdemo nekih načinov. Povsod jih ne bo možno najti v smislu združevanja, ukinjanja nekih institucij ... Ko gre za mednarodne obveznosti, ko gre recimo za plače, vsaj glavnega dela javnega sektorja bo ta sredstva treba zagotoviti, bo treba nekje drugje vzeti in priprava rebalansa proračuna je zaradi tega bistveno težja. Tudi bo trajalo kakšen dan več glede na časovnico, ki smo si jo postavili ob prisegi vlade. Še ena stvar je zaskrbljujoča. Prejšnji vladi je bila izglasovana nezaupnica septembra lanskega leta 2011. Od izglasovanja nezaupnice pa do primopredaje je ta vlada kljub temu, da vsaj v večini primerov ni imela teh pooblastil, izvedla skoraj 170 kadrovskih imenovanj in 52 razrešitev. Recimo temu, da ja kakšna slaba polovica tega takšne narave, da ...

VLADIMIR VODUŠEK: So mandati potekli ali pa.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: ... so bodisi mandati potekli, bodisi je šlo za razrešitve, ne vem ljudi, ki so postali poslanci pa jim je zaradi tega prenehala funkcija in je šlo za ugotovitevne sklepe. Je pa tudi en velik del odločitev, ki jih vlada, ki opravlja samo tekoče posle, še posebej potem, ko so bile že izvedene volitve in potem, ko recimo je bil že imenovan nov predsednik vlade, absolutno ne bi smele izvesti.

VLADIMIR VODUŠEK: Recimo, če ste lahko konkretni.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vlada je imenovala kopico raznih častnih konzulov po svetu, kar bi lahko mirno počakalo novo vlado. Vlada je imenovala ali predlagala ljudi v mednarodne institucije za naslednje štiri ali pet let, kar zagotovo ni opravilo, ki sodi med opravljanje tekočih poslov. Vlada je opravila tudi številna imenovanja, še posebej v tožilstvu ali pravosodju, delno tudi diplomaciji, ki jih ne bi smela v tem času. Nam to ni bilo dovoljeno in tudi nismo poskušali ob koncu mandata leta 2008. Zdaj se je to delalo kljub temu, da se ni smelo, niti se niso takšne stvari usklajevale, ko država predlaga nekoga v neko mednarodno institucijo in je vladi potekel mandat in če je stvar nujna se je pač potrebno uskladiti. Tukaj so možne koordinacije parlamentarnih strank in tako dalje. Nič od tega ni bilo narejeno in zdaj je nova vlada pred veliko dilemo. Če to stanje pustimo takšno kot je, potem bo ta praksa veljala tudi za naprej, bo lahko katerakoli vlada do zadnjega dne primopredaje kadrovala v takšnem obsegu, kot je to počela tudi zadnja vlada. Če gremo v razrešitve, oziroma preklic nekaterih odločitev, bo prišlo do konfliktov in do sporov, verjetno tudi do sodnih postopkov in se bomo morali odločiti. Tisto pa, kar se bo uveljavilo ob tem primeru, bo potem veljalo tudi za naslednje mandate. Mi ne bomo pristajali na dvojna merila, na to da neki vladi neke opcije je to dovoljeno, drugi vladi pa to ni dovoljeno. Če so tekoči posli vse, potem bo tudi ta in naslednje vlade opravile vsem, tudi kadrovanje, če pa je tukaj nujno potrebna omejitev in jaz mislim, da je potrebna, končno v ustavi piše, da takšna vlada lahko opravlja samo tekoče posle, potem pa mora to veljati tudi za prejšnjo vlado in v tem primeru bo verjetno sodna instances v teh posamičnih primerih, če bo prišlo do preklica sklepov, dala končno besedo in tako bo veljalo potem za naslednje mandate.

VLADIMIR VODUŠEK: Ampak, kje se vam zdi pa najbolj kritično, oziroma kje mislite, da bi vendarle ta vlada morala kadrovat, oziroma postaviti svoje kadre na tem področju, mislim katero od teh, ki ste jih omenjali, katero se vam zdi najbolj kritično imenovanje?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Tiste sklepe, ki bi jih bilo treba preklicati?

VLADIMIR VODUŠEK: Ja.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne bom govoril o imenih ali pa konkretnih funkcijah, ker gre za princip. Gre za princip, ki je pomembnejši od tega ali je vlada na zadnji seji, ko ni imela že nikakršnih več pooblastil imenovala tožilce in tako dalje, zato da so se reševali neki kadrovske interesi bivšega ministra Zalarja. Pomembno je, da se v tej državi določi, kaj je možno opravljati v okviru tekočih poslov in kaj ni možno in ali se sme naslednji vladi delati probleme s takšnimi koraki. Spomnil bi še na to, da kljub temu velikem številu imenovanj in kadrovanj slovenski mediji o tem praktično niso pisali. Ko pa je vlada ob koncu mandata 2004 – 2008 zaposlila nekaj najboljših ljudi, ki so se izkazali v času slovenskega predsedovanja Evropski uniji, ki smo jih seveda potrebovali, ker je Slovenija takrat popolnjevala te strukture, pa je bil to velikanski kraval in se je govorilo o nespodobnem početju.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj, če ostaneva še malo na kadrovskih zadevah. Zdaj večina boja za oblast v bistvu v Sloveniji, če tako rečem, oziroma večina teh najbolj spornih ali pa hočete najbolj razvpitih menjav se je dogajalo v teh državnih podjetjih, oziroma nekih paradržavnih skladih ali podjetjih in zdaj kakšna bo vaša politika glede upravljanja državnega premoženja in pa glede menjav v bistvu teh uprav in nadzornikov v državnih, ključnih državnih podjetjih? To je vendarle 11 milijard premoženja, v bistvu je v rokah države, oziroma v rokah vlade, če tako rečem.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Te menjave, o katerih sem prej govoril ne zadevajo tega polja. Teh 170 razrešitev je iz sfere bodisi državnega uprave, javnega sektorja, bodisi iz tega kar Slovenija kot država predlaga ali imenuje v mednarodne institucije. To, kar se dogaja v tem paradržavnem sektorju, to je za nas zaenkrat še velika neznanka, ker je z ustanovitvijo te agencije zadeva bila odmaknjena od tistih, ki nosijo odgovornost, rekli so temu depolitizacija. Če vlada o tem ne odloča, za to tudi ni odgovorna. Torej potem ne sprašujte te vlade. Mislim pa, da bo to sprenevedanje potrebno prekiniti. V koalicijski pogodbi piše, da bo tu prišlo do spremembe, da se bodo stvari postavile bolj transparentno in upam, da bodo pristojni resorji čimprej predlagali rešitve nove organizacije. Če je minister pristojen za neko področje, potem je tudi odgovoren za tisto stanje in te odgovornosti ne more izvajati, če jo izvaja nekdo drug.

VLADIMIR VODUŠEK: Ne predvidevate pa nekega novega načina upravljanja teh?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Mislite neko novo ime za isto stvar?

VLADIMIR VODUŠEK: Ja recimo?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To, mi se s tovrstno inovativnostjo, če se bo le dalo, ne bomo ukvarjali, ker je preveč realnih problemov ostalo, ki jih je treba reševati, pa tudi novi prihajajo vsak dan.

VLADIMIR VODUŠEK: Ampak vendarle, recimo eno področje je vendarle zelo pomembno, tudi za uspeh te vlade, to so, bančni sektor v bistvu, potem Nova Ljubljanska banka, Kreditna banka Maribor, kjer se pač, so odstopili praktično in v Novi Ljubljanski banki je odstopil predsednik uprave in v Mariboru praktično ni uprave in to je vendarle pa ključno vprašanje za vlado kako

boste reševali te zadeve, ker se postavlja tudi vprašanje dokapitalizacije bank in pa celotna, od tega je pravzaprav odvisen uspeh vlade, oziroma od politike bank, če tako rečem.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Sanacija bančnega sistema je eden od prioritetenih ukrepov v koalicijski pogodbi. Brez tega, da se bančni sistem postavi na noge in da se ta tok kapitala obrne, ker zdaj že tretje leto več denarja iz podjetij prihaja v banke kot obratno. Ne bo gospodarske rasti, ne bo gospodarskega okrevanja in tudi ne bo konsolidacije slovenskih javnih financ. To je prioriteta naloga in v skladu s tem kar smo si zapisali v program priprave tudi potekajo, ni pa tega možno obrniti čez noč, ker je treba najprej pridobiti instrumente in preveriti stanje.

VLADIMIR VODUŠEK: Kdo bo recimo, a gospod Šušteršič finančni minister je rekel, da ima neke rešitve glede dokapitalizacije Ljubljanske banke? Ali bo ta dokapitalizacija potekala iz proračuna ali s strani nekih zasebnih investitorjev ali tujih virov? Mislim kakšne, verjetno tu imate neke rešitve že izoblikovane.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vse drugo je večja prioriteta kot proračun, ker proračun je bolj prazen kot se večini ljudi v tem času v Sloveniji zdi.

VLADIMIR VODUŠEK: To se pravi, da bodo rešitve šle v smeri prodaje deležev oziroma dokapitalizacije s spremembo lastništva vsaj v tem...?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vse druge rešitve so bolj verjetne in za slovenske davkoplačevalce bolj prijazne kot pa vsako leto nekaj 100 milijonov dodatnega denarja iz proračuna, ki ne da nobenih rezultatov.

VLADIMIR VODUŠEK: Bolj konkretno pa ne morete govoriti o tem v tem trenutku, kateri, kdo so...?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja seveda ne. Rešitev še ni sprejeta in pri tovrstnih rešitvah je seveda nesmiselno razlaganje tako same vsebine kot poti do njih.

VLADIMIR VODUŠEK: Kaj pa stanje v bančnem sektorju recimo, kaj jaz vem lani je bilo recimo, mislim odpisov, odpisov mislim, da je okrog 300 milijonov ali nekaj več kot 300 milijonov evrov recimo slabih naložb teh bank v preteklosti. Kako ocenjujete stanje bančnega sistema v bistvu v tem trenutku slovenskega? A je sposoben recimo podpreti gospodarstvo in zagotoviti nek nov zagon ali ne?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Torej v tem trenutku, če govorimo v globalu ne. Če pogledate tok, kot sem dejal že prej, finančnih sredstev iz gospodarstva v banke, je ta negativen, glede na tok, kaj bi se v realnosti moralo odvijati. Če sem bolj konkreten, še leta 2008 je bil neto tok financ iz slovenskih bank v slovensko gospodarstvo štiri in pol milijarde evrov. Leta 2009 je to padlo na nekaj sto milijonov evrov. Leta 2010 pa je prvič, odkar Slovenija obstaja, bil ta tok negativen. To se pravi, so slovenska podjetja več plačala bankam, kot pa so banke dale novih kreditov. Leta 2011 je bila situacija podobna in se bojim, da so ti prvi meseci letošnjega leta nekje na enaki ravni. Tukaj je nujno stvari obrniti.

VLADIMIR VODUŠEK: Se pravi v letu 2012 tu ni za pričakovati nekega v bistvu investicijskega ciklusa v bistvu oziroma vsaj s strani bank ne oziroma, da bi podprli?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Seveda ne, ker najprej je pač potrebna sanacija ne celotnega, ampak večjega dela bančnega sistema v Sloveniji, tistega, ki je pač v državni lasti.

VLADIMIR VODUŠEK: Katera so bolj kritična recimo če ...?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zagotovo Nova Ljubljanska banka.

VLADIMIR VODUŠEK: Nova Ljubljanska banka.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ta je največja, najpomembnejša. Velik del slovenskega gospodarstva je danes talec te banke. Tukaj je velik problem tudi v tem smislu, da ne prihaja do odločitev v realnem času. Številna podjetja, ki bi jih bilo še možno rešiti, z odločitvami v pravem času, niso več rešljiva čez nekaj mesecev. Torej, tukaj je treba nujno zadeve presekati. Vlada bo to letos naredila, ne bo pa to povzročilo okrevanja čez noč in pomenilo, da naslednji dan bo polno kreditov in bo vse cvetelo. Nekaj časa traja, da se stanje uredi.

VLADIMIR VODUŠEK: Imate že kadrovske rešitve recimo za Novo Ljubljansko banko?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, kadrovske rešitve nimamo. Je pa bil na nek načelni dogovor v koaliciji, da se išče tudi izven z mednarodnim razpisom. Se pravi ni nujno, da bo na čelu te banke v prihodnje nek slovenski bančnik. Iskal bom dobrega bančnika.

VLADIMIR VODUŠEK: To se pravi tudi na mednarodnih razpisih boste iskali menedžerje, ne samo, tudi za druga recimo državna podjetja. Recimo prej sva se pogovarjala o Grčiji. Tam kljub tem vsem pomislekom, ki so, ampak na čelu nekaterih podjetij, vsaj s tistimi, ki sem se imel možnost pogovarjat, so recimo tudi južno Afričani ali pa iz Londona. Bo tudi politika tu...?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Saj internacionalizacija podjetji je nekaj, do česar prihaja tudi v dobrih časih, to ni nobena novost. Novost je to bolj za Slovenijo, ki se velikokrat, kjer se velikokrat obnašamo v skladu z malo popačenim geslom o nacionalnem interesu. Treba pa je tudi vedeti, da je veliko sposobnih Slovencev, ki delajo zunaj. Številne evropske, tudi ameriške firme, vodijo Slovenci. Za mnoge smo slišali, za mnoge nismo nikoli slišali. Ampak vsi, ki kdaj kam potujemo, marsikje srečamo Slovence na zelo pomembnem mestu. Bilo bi dobro, da kakšnega od njih pač privabimo tudi domov.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj, ko sva govorila o bančnem sistemu, lani je izkazal za teh 356 milijonov evrov čiste izgube ali 3,6 krat tolikšno kot je bila predlanskem, kar je v bistvu zaskrbljujoče. Rekli ste, da boste zahtevali tudi osebno odgovornost v bistvu glede nekaterih zgrešenih posojil?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja in to ne samo pri bankah.

VLADIMIR VODUŠEK: Ampak tudi pri...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Povsod, kjer je in kjer obstaja sum negospodarnega ravnanja.

VLADIMIR VODUŠEK: Je to tudi v temi iskat nek razlog, da je v bistvu kar sva se prej pogovarjala tožilstvo, da je tudi učinkovitost tožilstva, učinkovitost sodnega sistema in organov pregona, je tu razlog v bistvu?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, absolutno, saj dokler takšne stvari niso sankcionirane s pravnomočno sodbo, toliko časa tudi besede, kot sem jih jaz prej izrekel, ne zvenijo resno. Torej to je nujno. Sodna veja oblasti je v Sloveniji neodvisna in vsak sodnik mora biti neodvisen v tem smislu, da nihče ne sme vplivati na to, kako bo v konkretnih primerih presodil. Zadeve, ki prihajajo na sodišča, morajo iti po nekem naprej znanem vrstnem redu. Ne sme predsednik sodišča, glede na to, da pozna sodnike, dodeljevati teh zadev in tako naprej.

Skratka, te stvari so popolnoma jasne. Ni pa sodna veja oblasti neodvisna v tem smislu, ali naj sodi ali ne. Sodno vejo oblasti imamo zato, da sodi. Tožilstvo imamo v državi zato, da preganja kriminal in policijo imamo zato, da preiskuje kazniva dejanja. Pri tem pa niso neodvisni. Plačo dobivajo zato, da delajo, ne zato, da sami odločajo, ali bodo delali ali ne, in to število sodnih zaostankov v sodstvu, to, da gospodarski sodni spori v Sloveniji trajajo štirikrat več kot neko evropsko povprečje, to kaže na to, da je tukaj eden od velikih vzrokov za stanje, v katerem smo tudi v gospodarskem smislu.

VLADIMIR VODUŠEK: Dobro. Zdaj če se vrneva na ta kapital in ceno kapitala. Zdaj, to se pravi ugotovila sva, da v bistvu bančni sektor brez dokapitalizacije ni sposoben v bistvu nekega kreditnega krča preseči, v bistvu zdaj cena obveznic recimo zahtevana donosnost za slovenske obveznice desetletne je nekje 5,9, kar v bistvu pomeni, kar je v bistvu relativno visoka cena za zadolževanje oziroma za izdajanje obveznic in pridobivanje kapitala iz tega? Kako, kakšno rešitev potem sploh vidite v tem ali s prodajo deležev državnega premoženja, da se tu dobi denar ali kakšno je pravzaprav, v katero smer gre vaše razmišljanje?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: V vse druge smeri, razen v smer proračuna so prioritete, ker kot že rečeno, ta vlada nima več tega manevrskega prostora, da najema silne milijarde oziroma izdaja obveznice in se zadolžuje, ker je prvič zadolževanje predrago, drugič je bolj omejeno kot je bilo doslej, končno zato, da se ti zadolžiš, to ni tako, da greš v trafiko in kupiš milijardo evrov, je treba izpolniti pogoje in potem je treba ta denar tudi vračati in ti glasovi, ki jih je na srečo vse manj, češ: saj Slovenija še ni toliko zadolžena, pa se zadolžimo še za par milijard, so glasovi siren, ki vabijo mornarje v propad, v vihar, v čeri. Upam, da jih, tudi če bo prišlo do kakšnega odločanja o ukrepih na referendumih, da jim večina slovenske javnosti ne bo prisluhnila, ker potem bom pač dejansko na teh čerih. Iskali bomo vse druge načine, lahko govoriva zelo podrobno o tem, od privabljanja tujih investicij, do stimulacij zato, da bo bodo tudi slovenski državljani vlagali svoj kapital in prihranke, ki ga je še vedno več kot deset milijard v dejavnosti doma. Skušali bomo narediti vse, za to, da bodo vlaganja v slovensko gospodarstvo bolj privlačna, bolj perspektivna. Samo to je rešitev iz te situacije. Samo varčevanje oziroma samo racionalizacija ni pot iz krize. To je 50 %, to je polovica te poti. Druga polovica je zagon rasti in zaposlovanja, v kombinaciji gospodarske rasti, novih delovnih mest, je izhod iz krize za Slovenijo.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj eno vprašanje, so, to je zelo pomembno za ljudi, so recimo prihranki ljudi v tem trenutku v Sloveniji varni v bankah, v bistvu lahko to zagotovite?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, prihranki ljudi v Sloveniji so varni, ker je tukaj državna garancija, ki se lahko tudi razširi, če pride do kakšne krizne situacije, tako kot je bilo leta 2008 in mislim, da tudi ni nobene panike v tem smislu. Prej, ko sem govoril o tem, da je treba stimulirati z vlaganji v slovensko gospodarstvo, tudi ko gre za prosta sredstva, ki jih imajo ljudje na računih, doma pa tudi v tujini, tudi v tujini je kar nekaj milijard.

VLADIMIR VODUŠEK: A se ve točno, imate kakšne podatke koliko je slovenskega kapitala v tujini?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, prihajali so podatki takrat, ko je Nemčija pridobivala podatke od Švice in tudi tukaj bo vlada poskušala doseči dogovor kot ga je recimo dosegla Grčija. Grška vlada je že pred časom dosegla s švicarskimi oblastmi dogovor ne o tem, da tam razkrijejo bančne račune grških državljanov, ker tega pač Švica noče, ker od tega pravzaprav dobro živi, ampak dogovor o tem, da se vse naložbe oziroma, da se vsi vsa sredstva grških državljanov obdavčijo, zberejo na posebnem računu v Švici in se potem nakažejo na grški proračun. Ta dogovor je bil dosežen in mi smo dajali nekaj signalov tudi v preteklih letih slovenskim oblastem, naj se gre v to smer, pa mislim, da se ni izšlo.

VLADIMIR VODUŠEK: Neka amnestija ...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, to ni amnestija, to je meddržavni dogovor na podlagi katerega potem država pobere pravično določene davke, brez tega, da so tisti tam izpostavljeni. Bo pa potrebno slej ko prej. Če, to je sicer druga tema, ampak če bomo hoteli, da bo ta mednarodni finančni sistem funkcioniral vsaj približno, pošteno, pravično in da ne bomo zapadali v takšne krize, v kakršni smo v tem zadnjem času pa tudi že prej nekajkrat v zgodovini, bo pač potrebno te davčne oaze odpraviti. Bo potrebno to regulirati. Sicer bodo vedno tisti, ki bodo pošteno delali, plačevali za tiste, ki bodo goljufali tako ali drugače.

VLADIMIR VODUŠEK: Dobro. O nekaterih aktualnih tudi političnih temah pa po oglasih. Ponovno pozdravljeni v oddaji Vroči stol. Nekatero pomembno odločitev čakajo vlado še, verjetno že na jutrišnji seji, mislim, da odločate tudi o tem, ali bo recimo vlada dala oziroma država dala garancijo za TEŠ 6 oziroma za kredit TEŠ 6. Kakšna je tu odločitev vlade? Zdaj polemika je na vrhuncu. Vsi so pač uporabili, vsaka stranka, tisti, ki nasprotujejo TEŠ-u in tisti, ki pač zagovarjajo TEŠ, so uporabili praktično vso bi rekli municijo v tem zadnjem času in me zanima, kakšna bo odločitev vlade?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, vlada pravzaprav ne odloča. O tem odloča Državni zbor. Vlada daje mnenje na zakon, ki so ga vložili poslanci. In ni enostavno sprejeti odločitev po nekaj dneh, ko je potrebno preučiti veliko gradiv in pravzaprav vsako uro pride še kakšno novo. Sta pa dve stvari jasni. Ena je ta, da se ta projekt doslej ni izvajal ravno racionalno. Tukaj je šlo za pristop, ki je znan iz drugih podobnih zgodb v Sloveniji, recimo iz gradnje avtocest: velika vsota, velike vreče davkoplačevalskega denarja, ali pa kreditov, je za nekatere signal, da tukaj pri teh manjših naročilih in nabavah ni važno in se obnaša neracionalno in kljub krizi se je očitno, vsaj po teh podatkih, ki zdaj prihajajo na dan, ni ravnalo racionalno in to je en problem, ki ga bo pač treba presekati in tudi za nazaj ugotavljati odgovornost. Drug problem je projekt sam. Tukaj se situacija ni spremenila. Slovenija tako kot v času, ko se je o tem projektu odločalo, ta projekt potrebuje. Če bi recimo nekaj tednov, ko so bile te nizke temperature, Termoelektrarna Šoštanj v starih kapacitetah ne obratovala, bi bila v Sloveniji redukcija elektrike, kljub temu, da imamo formalno odprt trg, ampak ker je bil mráz povsod v naši soseščini, seveda te elektrike ni bilo na voljo. In čez noč se seveda tega objekta ne da nadomestiti, je to energetski objekt, ki uporablja lasten vir, se pravi nismo odvisni od uvoza, tudi če bi kombinirali, če pride do sile, ima še vedno neke lastne zaloge in te stvari so pomembne. Ko vlada odloča o teh zadevah, mora upoštevati tudi strateški vidik takšnih naložb. Se pravi, zelo verjetno je, da se bo ta projekt nadaljeval. Bo pa vlada naredila vse za to, da se ugotavlja odgovornost za neracionalno ravnanje za nazaj in da se v prihodnje financiranje tega projekta do skrajnosti racionalizira.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj še ena polemika, ki je pravzaprav...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To je tudi bistveno bolj ekološka rešitev. Jaz živim v kraju. Zjutraj, ko vstanem, vidim dim iz Šoštanjske termoelektrarne in mi tudi po tej plati ni vseeno, kakšen zrak je tam in kako ljudje živimo. Treba je vedeti, da po novem, če bo zgrajen šesti blok, bodo izpusti manjši. Tudi iz ekoloških razlogov je ta investicija potrebna in je pozitivna. Če ne dobimo nekega čudežnega vira, ki bi vse to nadomestil. Se pravi, to, da ostane stanje takšno kot je, da kurimo stare kotle, ki dajejo pač manjši učinek in manj elektrike in seveda tudi bolj onesnažuje, to ni rešitev. Tisti, ki so samo proti, nimajo alternative, so za en korak prekratki.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj po tej prvi oceni, koliko je bil pa ta projekt po vaši oceni precenjen oziroma koliko je bilo rezerve tu notri? Mislim, milijardo tristo ostane. Imate že kakšne, mislim po teh prvih ...?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, tukaj neke dokončne ocene ni. Lahko navedem dve številki, ki sta morda v pomoč za oceno tega presežka. No, moje mnenje je, da je bil precenjen in da bi se dalo ta projekt zastaviti cenejše. Za koliko, težko rečem. Takrat, ko se je načrtoval, še v času našega mandata, pa tudi že prej, je bila cena pol nižja, okrog 600 milijonov evrov. Iz pripovedovanj kolegov mi je tudi znano, da so podoben objekt Termoelektrarna Lignit, moči mislim, da je nekaj več, 10, 15 % večje od teh 600 megavatov v Šoštanju, zgradili leto nazaj v Bolgariji in da je ta projekt stal oziroma, da je ta investicija stala 200 milijonov evrov manj.

VLADIMIR VODUŠEK: 200 milijonov...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: 200 milijonov manj od tega, kar je v Šoštanju.

VLADIMIR VODUŠEK: Tu je potem ta neka rezerva. Tu je ta neka...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Mislim, da je neka rezerva in upam, da bomo čim več te rezerve lahko še zajeli s tem novim pristopom.

VLADIMIR VODUŠEK: Dobro. Zdaj ena polemika, ki je pa tudi, ki mogoče ni toliko usodna, seveda v finančnem smislu, je Univerzijada in odpoved Univerzijade. Vi osebno se v to polemiko niste hoteli spustiti, je pa zelo vroča v bistvu in predvsem zaradi očitkov, da ta projekt ni bil voden racionalno in kaj pravite na to?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, meni osebno je žal, da bodo morali tisti, ki so za to pristojni - vlada ni za to pristojna - sprejeti odločitev, ki bo šla najbrž v odpoved Univerzijade. Vlada je v zvezi s tem sprejela en sam sklep in ta sklep je bil ugotovitveni. Mi smo ugotovili, da tega denarja, ki ga organizatorji zahtevajo oziroma pričakujejo od vlade z Univerzijado, v proračunu za leto 2012 ni načrtovanega na nobeni postavki, da tega denarja ni bilo tudi v prejšnjih letih in vlada je tudi ugotovila z rebalansom proračuna, s katerim bomo morali znižati porabo v letošnjem letu, ker prihodkov enostavno ni, tega denarja tudi ne bo možno zagotoviti. Sklep vlade je bil zelo kratek. En sam stavek in šlo je za ugotovitev. Vlada ni nič naredila, kar bi na novo vzpostavilo stanje. Ni možno od nekod vzeti 10, 20, 30 milijonov, če tega ni. Poleg tega so tudi te številke, mimogrede, ki prihajajo na dan in ki jih nekateri takole stresajo iz rokava, dokaz za to, da se stvari nekateri niso resno lotili. Recimo izjava, da bi samo meritve na tem tekmovanju stale tri milijone. Ta izjava v bistvu pove, da bi na vsakega udeleženca te Univerzijade, potrebovali tisoč evrov za merjenje njegovega časa

VLADIMIR VODUŠEK: Vsakega sodelujočega.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, to je po moje preveč, da nekateri zavajajo slovensko javnost s takšnimi številkami. To je popolnoma nesprejemljivo.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj ena od tudi aktualnih zgodb so tudi nesrečni računalniki za Državni zbor, ker je pač mislim, da okrog 156 računalnikov bilo nabavljenih in da se je okrog tega razvila velika zgodba, mislim o domnevno neracionalnem trošenju davkoplačevalskega denarja?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, najprej je treba povedati, da je bil to razpis, ki je bil objavljen že v prejšnjem letu in mandatu prejšnjega vodstva Državnega zbora. Sedanje vodstvo za to ni odgovorno. Vsebinsko pa, to seveda ni važno. Dejstvo je, da gre za eno naročilo, javno naročilo, ki v finančnem smislu ne pomeni prav veliko, v smislu signala, je pa to velik problem in zato enostavno ni denarja. Zato, ker se je tukaj preveč potrošilo, bo nekje drugje, kjer se ta denar bolj potrebuje, denarja zmanjkalo. In ključen problem, zaradi česar je Slovenija danes še vedno v krizi, je to, da do tega premika miselnosti pri vseh, ki odločajo o porabi proračunskega denarja, ni prišlo. Ni prišlo do »switcha«, ni prišlo do tega, da bi vsaj dve leti nazaj bilo jasno

povedano in tudi sankcionirano, če se nekdo tega ne bi držal, da tako kot je šlo doslej, enostavno več naprej ne bo šlo. Jaz upam, da bomo mi uspeli v teh tednih in mesecih tudi s samim rebalansom in z razpravo ob tem, pa s pogajanji okrog socialnega sporazuma to dopovedati. Mislim, da širša javnost tukaj ni problem. Gre za tiste, ki so doslej ravnali tako in mislijo, da se še kar da, da na koncu bo nekdo zagotovil denar. Tudi moji kolegi v vladi, ki so zdaj opravili primopredajo, so od nekaterih prejšnjih kolegov slišali znani stavek iz zadnjih 20 let slovenske proračunske zgodovine, ko so jim rekli: »saj mi smo vedeli, da teh sredstev ni dovolj planiranih, ampak so nam rekli, saj se je vedno z rebalansom polovica dodala. Saj za plače na koncu leta mora biti, saj nekje se vzame.« Zdaj se ne bo moglo več vzeti. In če denarja ne bo, tudi plač ne bo.

VLADIMIR VODUŠEK: Eno stvar, ko sva se prej pogovarjala o davkih in o teh možnostih, da se privabi kapital nazaj. Mislim me zanima na davčnem področju, ena od aktualnih zadev, je javna objava davčnih dolžnikov. Kaj pravite vi o tem, v bistvu se pač javno objavi vse tiste, ki...?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Jaz se s tem strinjam. To je tudi določilo v koalicijski pogodbi. To je zaščita, to je zaščita subjektov na trgu. Če nekdo ne plačuje, je pač nekredibilen poslovni partner in tisti, ki bi eventuelno sklepal posle z njim, mora to vedeti, ker če ne ve, ni zaščiten. Dolžnost države je, da ščiti tiste, ki pošteno delajo.

VLADIMIR VODUŠEK: Mislite pred nekim postopkom davčnim ali po, potem ko je ta postopek...?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ko je ta stvar ugotovljena. Dokler je sum, seveda davčna tajnost mora obstati. Ko pa je stvar ugotovljena, to ne sme biti več davčna tajnost. Danes pa je.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj prej sva govorila o teh netransparentnostih porabe recimo. Zanimiva je tudi odločitev recimo Montija in njegove vlade, ki mislim, da je včeraj zjutraj na internetu bilo objavljeno, vso in plače ministrov in njihovo premoženje in plače funkcionarjev v bistvu, mislim podpirate takšno rešitev recimo?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Mi smo to naredili že leta 2004. Takrat celotna vlada in kar se tiče poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, smo tudi kot poslanci to naredili v prejšnjem mandatu. Samo mi, nihče drug.

VLADIMIR VODUŠEK: Ker v tem mandatu to ni bilo v bistvu javno objavljeno. Dobro, protikorupcijski komisiji so morali prijaviti premoženje, ampak javno pa to premoženje...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, jaz sem priporočil svojim kolegom, ko se je postavilo to vprašanje, da dajo te podatke na razpolago.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj, če se vrneva še malo na politične zadeve. Ena od ključnih recimo kaj jaz vem političnih zgodb so tudi predsedniške volitve, ki so pred nami in ki bodo verjetno malo tudi obremenjevale mandat vlade. Zdaj vi ste predlagali gospoda Zvera zelo zgodaj za kandidata. Mislim tu sta še dva kandidata, gospod predsednik Danilo Türk in verjetno gospod Borut Pahor. Kako mogoče ne kot predsednik, ampak analitik kakšne, kako ocenjujete, kako se bo ta predsedniški spopad razvil oziroma kdo ima pravzaprav možnosti, da bo v tem predsedniškem spopadu zmagal ali pričakujete, da bo zelo obremenil v bistvu politično dogajanje doma?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Kandidatov bo verjetno veliko, vedno jih je bilo več kot pet, ali včasih tudi bistveno več. Spomnim se tistih dolgih vrst na televiziji tam leta 1992, ko so vsi kandidirali za to mesto. Zaenkrat je samo eden uradno najavljen, to je dr. Milan Zver in

mislim, da je zelo dober kandidat, da ima vse možnosti, da zmaga. Ostale bomo komentirali, ko se bodo odločili za kandidaturo.

VLADIMIR VODUŠEK: S predsednikom države sta se srečala, bil je sprejem, pogovarjala sta se po telefonu, zdi se, da se je v bistvu ta konflikt nekako umiril oziroma sta tudi po tem, ko je bil ta formalni sprejem ali sta komunicirala oziroma sta se pogovarjala še kaj potem oziroma kakšne ocenjujete, da bo odnos, ker prej je bil pač zelo konflikten, torej v mnogih zadevah.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, ne v mnogih, v nekaterih. Zdaj je situacija drugačna. Jaz sem tudi zelo jasno povedal, da ni nobenega problema za kakršnakoli nesoglasja dokler vsi, ki opravljamo državne funkcije v tej državi, ostajamo znotraj svojih ustavnih in zakonskih pristojnosti.

VLADIMIR VODUŠEK: A ste se še kaj pogovarjala po tistem, potem ko ste bili imenovani oziroma vam je čestital po sprejemu? Se nameravate srečevati oziroma včasih so bila ta tedenska ali mesečna srečanja predsednika vlade pa predsednika države?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, dogovorila sva se, da bova komunicirala po potrebi.

VLADIMIR VODUŠEK: Kaj pa odnos, to sva že na začetku sicer govorila, odnos z opozicijo, z Borutom Pahorjem in pa Zoranom Jankovičem oziroma če bo Zoran Jankovič kandidiral na lokalnih volitvah, bo verjetno nekdo drug prevzel to stranko oziroma kako se bo po vaši oceni odnos oziroma kakšna je vaša strategija sodelovanja? Ali boste obnovili to partnerstvo ali na kakšen način mislite, govorili ste prej o socialnem dialogu oziroma s temi socialnimi partnerji, ampak me zanima tudi odnos med političnimi akterji.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, zelo pomembno je, kdo bo vodil zaenkrat še vsaj največjo opozicijsko stranko v Državnem zboru. Zaradi več razlogov, ključen je to, da ta vlada želi na tej poti iz krize čim več, čim širše, čim večje soglasje tudi med političnimi subjekti, ne samo na ravni socialnega dialoga in socialnimi partnerji. Partnerstvo za razvoj bo naša resna ponudba in pač želimo čim prej vedeti kdo bodo tukaj naši ključni sogovorniki. Še prej, preden bo verjetno ta dilema, kdo bo vodil to stranko, najprej razrešena, bo prišlo do odločanja na tej ravni iskanja konsenza glede nekaterih ključnih vprašanj, ko bo šlo za ustavno spremembo, kjer bomo skušali omejiti javno porabo in zadolževanje. Vlada pripravlja predlog. Bil je sicer dogovor, da ga že prejšnja vlada, vendar ga ni. Zdaj pripravljamo predlog, ki naj bi bil na ustavni komisiji prioriteten obravnavan, še prej pa bomo nadaljevali ta pogovor, ki ga je sklical še prejšnji predsednik vlade gospod Pahor v Podrožniku in na tej ravni koordinacije predsednikov parlamentarnih strank skušali doseči okvirno soglasje o tej spremembi. Takrat je, razen enega pomisleka, bila izražena velika stopnja pripravljenosti, da to naredimo. Če bo Slovenija to naredila, lahko že samo s to administrativno potezo, se pravi, da to sidro zapišemo v ustavo, bistveno povečamo pač...

VLADIMIR VODUŠEK: Kredibilnost mislite...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: ... kredibilnost države. Predvsem pa lahko z eno samo potezo vplivamo na to, da bo cena denarja za nas na mednarodnem trgu bistveno nižja. Zaradi tega je pomemben vsak dan.

VLADIMIR VODUŠEK: Ampak na kateri točki oziroma koliko procentov BDP-ja bi potem bil zapisal kot javni dolg Slovenije, na katerem procentu? Ker zdaj je 47,7. Takrat je bilo...

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Žal ni. Če bi bil, bi bilo to v redu. Na tem zadnjem sestanku koordinacije predsednikov parlamentarnih strank, kjer je vlada prinesla predlog

zakona o javnih financah, ki potem sicer ni bil sprejet, je bilo po eni strani predlagano, da bi omejili zadolževanje na 48 % bruto domačega proizvoda, hkrati so pa strokovnjaki z drugega ministrstva tam povedali, da smo že čez to mejo. Slovenija je bila konec lanskega leta verjetno bližje 50 kot 49 % in da je nesmiselno postavljati mejo nižje kot pa dejansko si. Nekateri novinarji so potem to razlagali kot, da nam je prejšnja vlada skušala nastaviti past. Ali je to res, ali ne, dejstvo je, da smo preko 48 % in da nima smisla pisati nekaj, kar bomo potem morali ali kršiti ali takoj spreminjati. To pa bi bila blamaža za slovensko kredibilnost. Manevrski prostor, kar se tiče zadolževanja, je pač teh 60 %, kar je maastrichtski kriterij za vstop v evroobmočje ali kriterij za pakt stabilnosti in rasti znotraj celotne Evropske unije. Tisti, ki mislijo, da je to visoko, morajo vedeti, da to ni visoko, da so tudi nekatere grožnje, da bi se eventuelno še dolg ali pa poročstva, ki so dana paradržavnim institucijam, kot je DARS ali pa podjetjem kot so železnice, slej ko prej lahko pripisal A bilanci. V tem primeru smo na 60 % in zaradi tega nima smisla, da se delamo kot da je stanje boljše, kot dejansko je in gremo tukaj v neko realno omejitev. Vlada se bo verjetno, dokončne odločitve še ni, ampak se bo verjetno skušala približati takšni določbi kot je v nemški ali švicarski ustavi.

VLADIMIR VODUŠEK: A so še kakšne druge ustavne spremembe predvidene, razen tega? Recimo kakšen je predlog v bistvu...?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, to je najbolj pomembno in s predsednikom ustavne komisije tudi dogovorjeno oziroma je bilo dogovorjeno že tam v Podrožniku in na tisti prvi koordinaciji, da se ta sprememba pelje skozi proceduro prioriteto. Sicer pa poslanske skupine predlagale vrsto ustavnih sprememb. Mislim, da je naša poslanska skupina 16 takšnih predlogov vložila. To bo naslednja faza.

VLADIMIR VODUŠEK: Zdaj še samo eno vprašanje, ki bi ga mogoče moral že prej postaviti. Mislim, da je opozicija dosegla neko soglasje, da bo zakon o vladi dal na ustavno sodišče. Mislim, da se je gospod Pahor priključil temu predlogu. Predvsem, vezano na tožilstvo verjetno, pa še kakšne druge zadeve. Kako mislite, da bo ustavno sodišče razsodilo v tem primeru oziroma kako boste reagirali če bo drugačna odločitev, kot je pač zapisana v zakonu o vladi?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, vlada bo v vsakem primeru v tem in tudi drugih, spoštovala odločbe ustavnega sodišča in tako kot bo ustavno sodišče reklo v tem primeru, če bo prišlo do ustavne presoje, tako bo. Ampak, dokler te presoje ni, dokler še ni vložena, velja to, kar je v zakonu o vladi. Glede na moje posvetovanje s številnimi ustavnimi pravniki, mislim, da ni nobene možnosti, da bi ustavno sodišče tukaj poseglo v zakon o vladi, zato, ker je to upravno pristojnost nad nečim prenesla iz enega resorja v drugega. Ustavno bi bilo tudi, če bi združili oba ta dva resorja. To je vse v okviru tega, kar ustava dopušča, ker na drugi ravni, na vsebinski ravni, slovenska ustava določa delitve oblasti na izvršno, zakonodajno in sodno. Če bo ta pobuda vložena, bo po mojem mnenju zgolj zaradi tega, da se stvar obdrži trajno žareča v slovenskem medijskem prostoru in bo šlo za neko nagajanje.

VLADIMIR VODUŠEK: Dobro. Jaz se vam seveda zahvaljujem za odgovore na nocojšnja vprašanja. Mislim, da sva povedala vse, kar je bilo možno v tem trenutku, ker je pač vlada vendarle šele mislim, da 14 dni. Bom še seveda izkoristil neko priložnost, ko bodo neke večje odločitve prišle na dnevni red. Vam spoštovane gledalke in spoštovani gledalci pa se zahvaljujem za pozornost in lahko noč.